

Uppgift 1**5 p**

Vilken ordklass har de understrukna orden?

Fjärilar är en ordning bland insekterna. Till ordningen räknas alla insekter med två par vingar, mer eller mindre täckta av små så kallade vingfjäll. Nästan alla arter har också sugande mundelar, ofta i form av en hoprullad snabel. Fjärilarna är indelade i ett stort antal olika familjer av vilka många också är representerade i Sverige. Den grupp man oftast tänker på i samband med fjärilar kallas dagfjärilar. De utgör ett litet delträd, 20 000 arter, mitt i fjärilarnas stora släktskapsträd. De andra fjärilarna kallas nattfjärilar, men detta är ingen naturlig grupp.

insekterna	substantiv
räknas	verb
av	preposition
hoprullad	adjektiv (particip också ok)
ett	artikel¹⁾
många	pronomen
oftast	adverb
utgör	verb
släktskapsträd	substantiv
men	konjunktion²⁾

- 1) *ett* är inte "räkneord" här, eftersom dess funktion inte är att räkna "hur många antal" det finns. Man kan också se det genom att *ett* är obetonad här.
- 2) *men* är inte "subjunktion" här, eftersom satsen som följer inte är bisats, utan huvudsats. Man kan testa detta med hjälp av BIFF-regeln: Om man skulle infoga "inte" före det finita verbet (här: *är*), så är det en bisats som inleds av subjunktion; annars är det en huvudsats som inleds av konjunktion.

Uppgift 2**3 p**

Klassificera de understrukna verben i texten nedan som finita eller infinita verbformer.

Enligt svensk folktro spådde årets första fjäril hur året skulle bli. Om årets första fjäril var gul innebar det att man skulle få äta mycket smör under året.

spådde	finit
skulle	finit
äta	infinit

Uppgift 3**3 p**

Dela upp följande ord i morfem och ange om de olika morfemen är rotmorfem, avledningsmorfem, fogemorfem eller böjningsmorfem.

a) frukterna

frukt er na
rot böjning böjning

b) släktskapsträd

släkt skap s träd
rot avledning fog rot

c) utbredning

ut bred ning
avledning/rot rot avledning

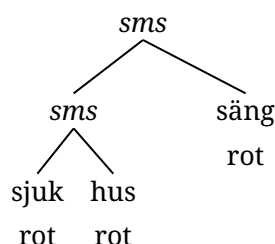
a) *-er* och *-na* är båda böjningsmorfem därför att de inte skapar ett nytt ord, utan de uttrycker grammatiska egenskaper av *frukt* (plural + bestämdhet).

b) *-skap* är inte rotmorfem här; se Josefsson (2009), s. 98.

c) *-ning* måste vara avledningsmorfem här därför att det skapar ett nytt ord, med ny ordklass: *utbreda* är ett verb, men *utbredning* är ett substantiv.

Uppgift 4**2 p**

Rita trädidiagram som visar hur orden nedan är uppbyggda och om kombinationen är en sammansättning (*sms*) eller avledning (*avl*), så som visas nedan med ordet "sjukhussäng". Ange om de olika morfemen är rotmorfem (*rot*), prefix (*pref*) eller suffix (*suff*).

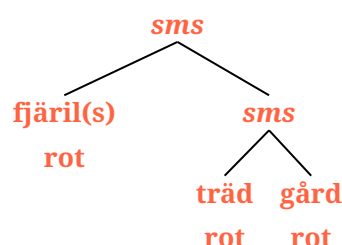

Det går också att beskriva strukturen linjärt:

- *sjukhussäng* = *sms* [*sjukhus*] + [*säng (rot)*]
- *sjukhus* = *sms* [*sjuk (rot)*] + [*hus (rot)*]

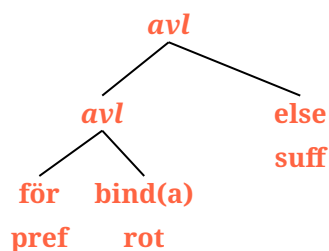
a) fjärlsträdgård

b) förbindelse

fjärlsträdgård = *sms* [*fjärl (rot)*] + [*trädgård*]

trädgård = *sms* [*träd (rot)*] + [*gård (rot)*]

förbindelse = avl [förbind(a)] + [else (suff)]

förbind(a) = avl [för (pref)] + [bind(a) (rot)]

Det vanligaste misstaget här var att analysera *förbindelse* som "[för] + [bindelse]". Det kan inte vara rätt, för att det egentligen inte finns något sådant som "*bindelse*". Men man kan *förbinda* något och på så sätt skapa en *förbindelse*. På samma sätt som Josefsson (2009) skriver på sidan 109, *för* och *bind(a)* "hör mest intimt samman".

Uppgift 5

4 p

Dessa konstituenten utgör olika typer av fraser. Ange typ av fras och markera vilket ord som utgör huvudord i respektive fras.

a) de grekisktalande områdena	• NP, huvudord: områdena
b) speciellt vanligt	• AdjP/AdvP, huvudord: vanligt
c) skulle ha varit	• VP, huvudord: varit
d) under andra halvan av 700-talet	• PP, huvudord: under

Uppgift 6

5 p

Analysera följande fraser i dess olika delar och ange delarnas *form* (satser, fraser, ordklasser) och *funktion* (t.ex. huvudord, attribut etc.).

- a) en ledamot från Skåne
b) extremt långsamt

artikel	substantiv	PP
en	ledamot	från Skåne
obest. art.	huvudord	prep. attribut
AdvP	adjektiv/adverb	
extremt	långsamt	
gradadverbial	huvudord	

Uppgift 7**3 p**

Vilka är bisatserna i meningarna nedan? Notera att det kan förekomma flera bisatser och att dessa i sin tur kan innehålla bisatser.

a) Vet du inte vem Marie Kondo är?

- **vem Marie Kondo är**

b) Alla djur, svampar och växter tillverkar gifter för att försvara sig mot mikroorganismer som försöker äta dem.

- **för att försvara sig mot mikroorganismer som försöker äta dem**
- **som försöker äta dem**

a) *inte* tillhör inte bisatsen. Det modifierar inte bisatsen, utan ordet *vet*.

b) Det är viktigt att se att första bisatsen måste innehålla *som försöker äta dem* också. Den modifierar ju ordet *mikroorganismer*, vilket är en del av första bisatsen.

Uppgift 8**5 p**

Gör en satsanalys av följande sats och ange delarnas *form* (t.ex. nominalfras, verbfras, att-sats etc.) och *funktion* (t.ex. subjekt, predikat, direkt objekt, etc.). Använd verbfras i snäv bemärkelse.

- Taylor Swift avbröt alla turnéer under 2020 på grund av COVID-19.

NP	VP	NP	PP	PP
Taylor Swift	avbröt	alla turnéer	under 2020	på grund av COVID-19
subjekt	predikat	direkt objekt	tidsadvbl.	orsaksadvbl.

Alternativt:

NP	VP	NP	PP
Taylor Swift	avbröt	alla turnéer under 2020	på grund av COVID-19
subjekt	predikat	direkt objekt	orsaksadvbl.

Det var ett vanligt misstag att inte analysera *på grund av COVID-19* som "PP". *på grund av* fungerar som en (komplex) preposition, men även om man inte vet om det, kan man se att *på* är en preposition och gissa att hela frasen därför måste vara prepositionsfras (PP). Det kan inte vara "bisats" eller "relativsats" som många skrev, eftersom det finns inget verb i frasen.

Uppgift 9**6 p**

Ange vilka satsdelar som de understrukna konstituenterna fungerar som.

a) <u>Han</u> studerade vid King's College.	• subjekt
b) Stockholm <u>grundades</u> 1252.	• predikat
c) Deltagarna verkade vara <u>avslappnade</u> .	• subj. pred.
d) I det japanska språket staplar <u>man</u> inte konsonantljud efter varandra.	• subjekt (!)
e) <u>Igår</u> kunde vi inte gå ut.	• tidsadvbl.
f) Fotografen tog <u>en bild av lejonet</u> .	• direkt objekt

Uppgift 10**4 p**

Nedan följer en lista med ordpar. Varje ordpar kan sägas ha någon typ av lexikal relation. Ange vilken. Både den övergripande relationen (exempelvis antonymi) samt den mer specifika relationen *om sådan finns* (exempelvis revers, konvers etc.) ska anges.

a) träffas : mötas	• synonymi
b) liten : stor	• antonymi (gradmotsatser)
c) val (<i>av politiker</i>) : val (<i>som lever i vattnet</i>)	• homonymi (polysemi också ok)
d) fjäril : insekt	• hyponymi (hyponym : hypernym)